

Daljni vzhod zajema bojna psihoza

Rusi vrgli Japonce iz Čangkufenga — Zbiranje sovjetskih čet in kitajskih prostovoljcev — 50% možnosti za vojno, 50% za mir — Japonci oznanjajo pogum — Odločilna seja v Moskvi — Bojovito razpoloženje v Rusiji

Čangkufeng zopet ruski

PARIZ, 3. avgusta. Agencija »Radio« poroča iz Moskve, da je poveljstvo sovjetskih čet na Daljnem vzhodu, izdalo uradno poročilo, ki potrjuje, da so sovjetske čete vrgle Japonce z zavzetih postojank pri Čangkufengu in jih znova osvojile. Boji so bili zelo srčiti, ker so se Japonci odločno upirali. Na ruski strani je bilo 30 mož ubitih, 250 pa ranjenih. Sovjetske čete so zopet gospodar vsega spornega ozemlja. Japonci so sprva odločno zankali, da bi se sploh bili kakoli novl boji za Čangkufeng, sedaj pa poročajo tudi sami o novih bojih. Vendar vztrajajo še vedno pri trditvi, da postojank pri Čangkufengu niso izgubili.

MOSKVA, 3. avgusta. (Avala.) Sovjetska agencija Tass zanika vesti, po katerih naj bi bilo več sovjetskih letal preletelo mandžursko mejo in obstreljevalo mandžurske kraje.

Rusi zbirajo čete

PARIZ, 3. avgusta. Agencija Radio poroča: Dasi se tako z japonske kakor s sovjetske strani zatrdjuje, da so namenili obeh držav miroljubni in ne žele ne eni ne drugi vojne, se priprave za velik konflikt z mrzlično naglico nadaljujejo. Rusi pošiljajo na Daljni vzhod neprenehoma nove čete, ki se razvrščajo vzdolž vse sovjetsko-mandžurske in sovjetsko-korejske meje. Največ sovjetskih čet se zbira pri Karanšinu in Fatašiju. Tja prihajajo tudi posebni oddelki čet iz Zunanje Mongolije, ki je, kakor znano, pod nadoblastjo sovjetske Rusije. Najbolj znani pa je, da se na sovjetskem ozemlju formirajo tudi oddelki Kitajcev iz Severne Kitajske, ki prihajajo prostovoljno v Rusijo, da bi se vojskovali proti Japoncem. Mnogo je prostovoljcev tudi iz same Mandžurije, kjer je kitajsko prebivalstvo sovražno Japoncem in se upira z orožjem v roki, tako da drži v zaposlenosti znaten del japonskih in mandžurskih čet.

Japonska samozavest

TOKIO, 3. avgusta. Agencija Havas poroča: V Tokiu se po zadnjih dogodkih na mandžursko-sovjetski meji sprašujejo, ali pomeni to začetek rusko-japonske vojne in ali bo v primeru spopada z Rusijo mogoče nadaljevati vojno proti Kitajski. Kakor se izve iz japonskega zunanega ministrstva, so izgledi za mir ali vojno popolnoma enaki, petdeset odstotkov možnosti je za mir, petdeset za vojno. Vse je odvisno od sovjetske Rusije. Odločilni bodo prihodnji dnevi. Japonska želi storiti vse, da se incidenti lokalizirajo in mirno poravnajo. Toda kakor so pokazali že dogodki pri Čangkufengu, je japonskega potrpljenja konec. Vojne s sovjetsko Rusijo se ne bojimo, ako nam bo vsiljena. Ta vojna ne bo mogla ustaviti naših operacij na Kitajskem. Japonska ima na meji sovjetske Rusije dovolj moči, da izslji spoštovanje nedotakljivosti mandžurskega ozemlja tudi neglede na boje na Kitajskem.

TOKIO, 3. avgusta. (Avala.) Japonski vojni minister general Itagaki je izjavil časnikarjem, da je napetost med Japonci in sovjetsko Rusijo dosti resnejša, kakor se zdi.

Seja glavnega sovjeta USSR

MOSKVA, 3. avgusta. Agencija Radio poroča iz Moskve, da je sklicano za sredo 10. t. m. v Moskvo izredno zasedanje vrhovnega sovjeta USSR. To je državni svet, v katerem so po svojih delegatih zastopane vse sovjetske zvezne republike in se sklicuje samo v primeru izredno važnih dogodkov. Na zasedanju

bo zunanji komisar Litvinov podal obširno in podrobno poročilo o dogodkih na Daljnem vzhodu. Obenem bodo predloženi delegatom tudi predlogi za nadaljnje zadržanje sovjetske Rusije. Ali bodo sklepi tega sveta pomenili vojno ali mir, se vnaprej ne da prerokovati, gotovo pa je, da bojno razpoloženje v sovjetski Rusiji zadnje dni naglo in silno narašča.

Bojevitost ruskega tiska

MOSKVA, 3. avgusta. Ves sovjetski tisk piše zelo ostro proti Japonci. »Komsomolska Pravda«, glasilo sovjetske mladine, objavlja članek v spomin vojakom, ki so padli v spopadih z Japonci in pravi med drugim: »Počivajte v miru, dragi bratje! Ohranili bomo vedno v spominu vaše žrtve. Za vsako kapljo vaše krvi bomo preliili litre sovražnikove krvi.« Še bolj radikalna pa je »Krasnaja zvezda«, ki piše v zvezi z dogodki na Daljnem vzhodu, da bo sovjetska Rusija odgovorila Japoncem s tako strašnim udarcem, da bo sovražnik izginil z zemeljske površine. Podobno bojovito pišejo tudi drugi sovjetski listi in povsod po Rusiji

se prirejajo manifestacije za boj proti Japonci.

Zaskrbljenost na zahodu

PARIZ, 3. avgusta. V Parizu se čuti velika zaskrbljenost radi razvoja dogodkov na Daljnem vzhodu in je francoska vlada zadevno stalno v stikih z angleško. Kakor se izve, nameravata Francija in Anglija posredovati tako v Moskvi kakor v Tokiju, da bi se dosedanje incidenti likvidirali brez vojne. V javnosti se pa čuti odpor proti Japonci. Nekateri listi razpravljajo tudi že o izgledih eventuelne vojne med sovjetsko Rusijo in Japonsko ter menijo, da je Japonska že radi bojev na Kitajskem preveč oslabiljena, da bi mogla uspešno nastopiti še proti sovjetski Rusiji. Enakega mnenja so tudi v Londonu in celo v Rimu.

PARIZ, 3. avgusta. (Avala.) Pariški listi poročajo soglasno, da posvečata Italija in Nemčija dogodkom na Daljnem vzhodu največjo pozornost. Dokaz za to je že, da je bil nemški vojaški ataše v Moskvi brzojavno poklican v Berlin, da poroča o položaju.

Lord Runciman v Pragi

Pred pričetkom odločilnih posvetovanj — Molitev za Runcimana in Češkoslovaško v Londonu — Glasovi angleških listov — Jutri sestanek z dr. Benešem in dr. Hodžo

PRAGA, 3. avgusta. Lord Runciman je prispel s svojim spremstvom danes v Prago, kjer so ga sprejeli zastopniki vlade in drugih oblastev. Njegovi sodelavci so dopotovali večinoma že včeraj z letalom. Lord Runciman se je nastanil v hotelu Alcron. Računa se, da ostane na Češkoslovaškem mesec dni, ako pa sporazum v tem času še ne bi bil dosežen, se bo njegovo bivanje podaljšalo. Lord Runciman bo stopil že danes v prve stike s češkoslovaškimi državniki in prihodnje dni tudi z voditelji vseh narodnih manjšin. Kdaj bo sprejel Henleina, še ni znano. Prav tako bo pa prepotoval tudi vsa narodnomanjšinska ozemlja, da se na mestu seznanj s stvarnim položajem in vidi razpoloženje ljudstva. V zvezi z njegovim prihodom bodo danes in prihodnje dni razne konference posameznih strank, skupin in političnih organizacij. Sestane se tudi parlament, da sprejme

vladna poročila o načrtih za sporazum in o položaju.

LONDON, 3. avgusta. Pred svojim odhodom je bil včeraj lord Runciman pri maši. Pastor Petersen je molil za njegov uspeh in zagotovitev miru Češkoslovaški. Listi pišejo, da v Angliji ni veliko ljudi, ki ne bi želeli Runcimanu uspeha. On mora pomagati praški vladi rešiti nastali problem, da zadovolji upravičenim zahtevam Nemcev in drugih narodnih manjšin, obenem pa zagotovi neločljivost in trdnost države. Njegovi nasveti bodo Češkoslovaški omogočili, da se okoristi z nauki angleških napak. Dokončna rešitev pa je seveda slej ko prej zadeva češkoslovaške vlade.

PRAGA, 3. avgusta. Lord Runciman bo jutri posetil predsednika republike dr. Beneša in se bo takoj nato sestal tudi z ministrskim predsednikom dr. Hodžo.

Konec parlamentarizma v Italiji

Zakonski načrt o korporativni skupščini — Delegati bodo imenovani in njihova funkcija bo dosmrtna

RIM, 3. avgusta. V javnosti živahno razpravljajo o zakonskem načrtu, ki v kratkem pride pred poslansko zbornico in senat. Ta zakonski osnutek predvideva dokončno odpravo parlamentarizma v Italiji in uvedbo skupščine korporacij. Cim obe zbornici sprejmeta zakon, se razpusti, nakar prične delovati nova zakonodajna korporacija. V duhu fašizma, ki načeloma opušta parlamentarizem, se je zadnja leta v Italiji polagoma odpravljala ta oblika opravljanja državnih poslov. V novi skupščini bodo sedeli le voditelji posameznih korporacij, in to delojemalskih in delodajalskih, ki jih bosta določila vrhovno vodstvo fašistične stranke ozir. veliki fašistični svet ter sveti posameznih korporacij. Funkcija teh poslancev bo dosmrtna, ozir. dokler ne prenehajo biti člani skupščine iz kakršnegakoli razloga. Cim preneha funkcija katerega člana, stopi takoj na njegovo mesto njegov naslednik v vodstvu stranke ali korporacijskega sveta. Zakonske predlo-

ge bodo v glavnem pretresali člani skupščinskega odseka in jih tudi objavljali, važnejše zadeve vsedržavnega značaja pa bo obravnaval plenum zbornice. Nova zakonodajna korporacija začne predvidoma poslovati spomladi 1. 1939.

Duff Cooper na Baltiku

LONDON, 3. avg. Angleški vojni minister Duff Cooper odpotuje danes na admiralski ladji »Euchanteress« na krožno potovanje po Baltičkem morju. Obiskal bo tudi nekatera pristanišča baltičskih držav.

Borzna poročila: Curih, 3. avgusta. Devize: Beograd 10, Pariz 12.03, London 21.435, Newyork 437.25, Milano 22.975, Berlin 175.40, Dunaj 33, Praga 15.07.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Nobene bistvene izpremembe. Solnčno in toplo, krajevne nevihte.

Zapiski

Demokracija ne more propasti

Edonard Herriot je te dni dejal v nekem svojem govoru: »Demokracija ni propadla in nikoli ne bo. To oznanjajo samo tisti, ki bi jo namenoma hoteli ubiti, namesto da bi pomagali odstraniti njene napake. Ubijanje demokracije radi nekaterih napak, ki se dajo odpraviti, je enak zločin kakor če bi hoteli ubiti človeka radi bolezni, ki se da ozdraviti, namesto da bi ga zdravili. Demokracija je bila vedno najvišje hrepenenje človeštva že od antičnih časov; njeni pristaši so bili največji duhovi človeštva. Ali je po vsem tem mogoče, da bi mogla kdaj za trajno postati zavržena? Ni in ne bo! Zato mi Francozi verujemo v novo, popolno zmago prave, prečiščene demokracije bodočnosti.«

Francosko posojilo Bolgariji

Včeraj so se začela v Sofiji pogajanja med bolgarsko vlado in predstavniki večjih francoskih bank za posojilo 300 milijonov frankov. Po podpisu solunskega sporazuma bo posojilo gotovo zaključeno. To je samo nadaljnji dokaz angleško-francoske zaščite Balkana. Kakor znano, sta zapadni demokraciji iz političnih razlogov že dali finančno pomoč Turčiji in Romuniji. Pred kratkim je bil pri nas objavljen oficijelni komuniški, da Jugoslavija ne potrebuje nobenega inozemskega posojila, ker imamo dovolj domačih sredstev na razpolago.

Rasizem v Italiji

Italijanski študentje so dobili dnevno zapoved fašistične stranke, ki pravi, da se morajo v večji meri posvetiti študiju rasnih vprašanj. Žide bodo izrinili z univerz, posebno še z medicinskih fakultet.

Solunski sporazum

»Times« pozdravlja v uvodniku solunski sporazum med Bolgarijo in Grčijo ter pravi, da je važen doprinos za mir in stabilnost v vzhodni Evropi. Poleg jugoslovanske je tudi turška vlada igrala veliko vlogo ter s tem veliko koristila miru.

Namen države

Ameriški senator Jedson je napisal v »New York Herald« članek proti avtoritarnim režimom, v katerem govori tudi o namenu države: »Država je tvorba državljanov za državljanje. Ustanovljena je zato, da jim zagotovi svobodni razvoj in omogoča življenje, ki stremi vedno po vsaj nekem minimumu blagostanja in sreče. Država, ki državljana zaslužnji, ki mu ne dovoli misliti z lastno glavo, ki ga v vsem utešnjuje in terja od njega le žrtve in brezpogojno, slepo pokorščino, ni več država, ampak jetnišnica ali vojašnica. In narod, ki živi v taki državi, ni več narod, ampak stroj.«

Carigradska konferenca

Šestega avgusta bo v Carigradu konferenca japonskih diplomatskih predstavnikov Bližnjega vzhoda. Razpravljali bodo o političnem in gospodarskem položaju Japonske na evropskem jugovzhodu in Prednji Aziji. V angleških političnih krogih je vzbudila vest o konferenci veliko zanimanje.

Vzgoja za mir

»Česke Slovo« piše: »Kakor je treba za vse propaganda in vzgoja, tako je potrebna tudi za mir. Ljudske množice so še bolj kakor posamezniki podvržene dobrim in slabim vplivom. Taki vplivi so tisto, kar ustvarja javno mnenje, psihozo. Kakor pa je posameznik prej in bolj sprejemljiv za zlo kakor za dobro, tako je tudi množica. Ako obstoja kje razpoloženje za vojno, obstoja zato, ker je vpliv in nasledek take sugestije s strani voditeljev. Ako bi ti voditelji sugerirali potrebo po miru, te psihoze ne bi bilo. Zato je za mir potrebna vzgoja.«

Maribor, 3. avgusta.

Politične spremembe v našem sosedstvu, kjer usmerja vse narodno delo enotna, čvrsta organizirana volja, zahtevajo tudi od nas Slovencev na severu nove aktivnosti in koncentracije. V dvajsetih letih smo radi svoje strankarske zagrizenosti, ki se ni dala ublažiti in disciplinirati niti tedaj, kadar so bili od nje ogroženi najbitnejši narodni in državni interesi, itak že dovolj opustili, zamudili in pokvarili. Vendar ob prejšnjih razmerah v sosedstvu to ni bilo tako usodno, kakor postane lahko sedaj. Zato je naša neizprosna dolžnost, da se vsaj danes zavemo, da nismo nekakšen indijanski rezervat, v katerem bi lahko brez škode vihteli med seboj svoje strankarske tomahavke, razdvajali obmejno ljudstvo in ga v narodnem oziru prepuščali uplivom tuje propagande.

Novi položaj zahtev od nas vseh, brez ozira na strankarsko ali svetovnonazorsko orientacijo, da si ustvarimo program ga v narodnem oziru prepuščali vplivom hovni zakon. Šele tam, kjer je ta dolžnost izpolnjena, se lahko dalje razvija strankarska agitacija, toda vedno le v okviru narodnih interesov. Zato se narodno delo ne sme nikomur braniti in ne sme se ovirati. Pri tem delu se morajo tvorne sile celo združiti ter z razdelitvijo dela spopolniti. Usodni grehi nedavne zgodovine, ko smo radi strankarske ekskluzivnosti izgubili cele pokrajine narodnega ozemlja, se ne smejo nikoli več ponoviti! V demokratičnih državah ne bo nikoli nobena politična stranka pritegnila v svoje vrste vsega ljudstva, saj je celo vrednost vstrosmeritev v avtoritarnih državah zelo problematične notranje vrednosti. Naše geslo pa je in mora biti demokracija. Na temelju tega načela smo dosegli svoje osvobojenje, in le na temelju tega načela bomo lahko uveljavili svoje pravice v veliki mednarodni politiki.

Naše severno obmejno ozemlje je bilo glede narodnega dela vedno prav tako zanemarjano, kakor glede gospodarskega in socialnega. Vse naše stranke so vedno le obljubljale, obljub pa nikoli niso uresničile. Kar smo kljub temu dosegli, so samo uspehi redkih posameznikov, ki navadno za svoj trud niti pohvale niso prejeli. Nasprotno, zgodilo se je le prečesto, da so jih strankarski nasprotniki ob spremembah režimov celo preganjali in s tem rušili njihovo avtoriteto ter celokupno narodno čast. Ali se je po vsem tem še mogoče čuditi, ako se naš narodni in državni ugled med obmejnimi ljudstvom, ki je bilo dolga stoletja izpostavljen tujemu pritisku, nista mogla utrditi? Prav tako se ne moremo po vsem tem čuditi, ako opazimo, da je to ljudstvo tudi še sedaj vse preveč sprejemljivo za tuje vplive. Krivo tega ni toliko to ljudstvo, ki je doživelo z naše strani le strankarsko demagogijo, gonje in razdvajanje, krivi smo v največji meri mi sami!

Zato je skrajni čas, da se ta pogubna praksa neha in da se potisnejo strankarski interesi v tiste meje, za katerimi ne morejo škodovati skupni in vrhovni narodni ter državni stvari. Stranke in osebe so minljive, vsaka doba rodi nove in pahne stare v pozabo, narod pa ostane, in vse kar so slabega zagrešile bivše generacije, se mašuje tudi nad bodočimi. Zato ne odgovarjamo sodobniki samo za sodobnost, ampak, za narodno usodo vseh tistih Slovencev, ki pridejo za nami. Ob tej zavesti ne bo težko najti podlage, na kateri se bomo našli v složnem delu vsi, ki nam usoda nalaga narodne dolžnosti in odgovornosti. Kdor pa to odklanja, naj ne govori več, da je voditelj naroda, ker v resnici je le sebičen partizan. -r.

Krvave demonstracije v Curihu

CURIH, 3. avgusta. Tukaj je prišlo do hudega spopada med policijo in večjo skupino članov »Nacionalne fronte«. Ker jim je policija prepovedala baklado povodom švicarskega narodnega praznika, so se pristaši nacionalističnega gibanja zbrali v središču mesta v sprevod s trobentami na čelu. Potem ko je policija zman poskušala preprečiti obhod, je slednjič nastopila s silo. Pri tem je bilo ranjenih več oseb od udarcev s sabljo. Policija je aretirala 30 demonstrantov. Voditelj nacionalne fronte Tober pa bo radi poziva na upor obtožen.

Ustoličenje Nj. Svetosti patriarha

Slovesen dan v stari prestolnici srbkih patriarhov

PEČ, 3. avgusta. 3. avgusta. Včeraj se je z velikim sijajem, ob navzočnosti kraljevega odposlanca, zastopnikov vlade visoke duhovščine srbko-pravoslavne cerkve, vojaških in civilnih dostojanstvenikov ter ob ogromni udeležbi ljudstva izvršilo ustoličenje novega patriarha Gavrilova. To je po vojni v tretjič, ko se v Peči ustoličuje srbki patriarh. Prvikrat je bil leta 1924. ustoličen tu patriarh Dimitri ob osebni navzočnosti kralja Aleksandra in kraljice Marije, a sedem let pozneje je zasedel prestol patriarh Varnava.

Svečanost je potekla na tradicionalen način. Njen zunanji sijaj je povzdignila tudi velika udeležba sokolskih čet z zastavami in odposlancstva raznih drugih društev. Svečanost se je pričela ob 8.50 zjutraj v samostanu Visoki Dečani s prihodom kraljevega odposlanca div. generala Hrističa. Od vlade so bili navzoči ministri Simonović, Stošević in Magara-

šević, dalje predsednik mestne občine beograjske Lilić, ban zetske banovine Ivanišević, podpredsednik Narodne skupštine in več poslancev in senatorjev.

Ob devetih je začela svečana liturgija, ki so jo služili vladike z veliko asistenco duhovnikov. Po molitvi so se odprle »carske dveri«, ki so bile dotlej zaprte, in ven je stopil patriarh Gavril, za njim pa ostali arhijereji. Zagrebški metropolit Dositej in skopeljski metropolit Josif, dva najstarejša arhijereja, sta spremljala patriarha do prestola. Ko ga je patriarh zasedel, je vojaška četa oddala častno salvo, zvonovi so zazvenili in pokanje možnarjev je gromko odmevalo po brdih okolici. Vse to je oznanjalo, da je 42. srbki patriarh sedel na stari kamniti prestol patriarški.

Po ustoličenju je bil svečan banket, na katerem je imel pozdravni govor minister pravde g. Simonović.

Mariborski predlogi na prometni anketi

Maribor, 3. avgusta.

Včeraj se je vršila pri železniški direkciji v Ljubljani anketa za novi vozni red 1939/40. Ankete so se udeležili predstavniki tujkoprometnih in gospodarskih krogov iz cele Dravske banovine, ki so zagovarjali najnujnejše potrebe našega železniškega prometa ter želje za spremembe in dopolnitve obstoječega voznega reda. Tujkoprometna zveza »Putnik« v Mariboru je na anketi predložila obsežno spomenico o potrebah železniškega prometa na področju bivše Mariborske oblasti, ki jih bo železniška uprava kakor vedno z razumevanjem obravnavala in v okviru danih, žal precej omejenih možnosti, tudi upoštevala. Na anketi je bilo sproženo tudi vprašanje, da se skličejo regionalne ankete, na katerih bi tujkoprometni in gospodarski interesi s posameznih področij iznesli in ob-

širneje tolmačili lokalne prometne potrebe, medtem ko bi na drugi strani predstavniki železniške uprave podal pojasnilo glede tehničnih možnosti za izvedbo predlaganih sprememb in dopolnitev voznega reda. Taka regionalna anketa bi se predvidoma vršila v Mariboru in po možnosti tudi v Ljutomeru, kjer bi se obravnaval pred vsem pereči problem železniškega prometa v Slovenski krajini. Na podlagi teh regionalnih anket bi se vršila potem odločilna prometna anketa pri ljubljanski železniški direkciji, kjer bi se končno uveljavno formulirali predlogi za novi vozni red. Vsekakor gre ljubljanski železniški direkciji polno priznanje za njeno prizadevanje, da se važno vprašanje voznega reda in sploh našega železniškega prometa rešuje v najožjem sodelovanju z vsemi interesiranimi gospodarskimi in tujkoprometnimi krogi.

Spor radi nove malteške ustave

Obnovitev časniške vojne med Italijo in Anglijo radi Malte

MALTA, 3. avgusta. Angleška vlada, ki je l. 1933 zaradi akcije italijanske propagande ukinila ustavo Malte, pripravlja sedaj novo ustavo za ta svoj važni otok sredi Sredozemskega morja. Nova ustava se precej razločuje od prejšnje, ker omejuje avtonomni delokrog avtonomne vlade in izključuje vsako spremembo glede uporabe malteščine in angleščine v šolah in uradih. Avtonomni zbor, ki bo dodeljen vladi, bo imel 20 članov od katerih bo 2 imenoval guverner, 8 jih bo določila avtonomna vlada, ostalih 10 pa bo izvoljenih. Uradniki ne bodo mogli postati poslanci. Zboru bo predsedoval guverner. Uradni in učni je-

zik na Malti ostane še dalje malteško narčeje in angleščina; vrnitev italijanščine ne bo dovoljena. Angleži pravijo, da je obnovitev ustave po vsem kar se je na Malti godilo, le dokaz angleške širakosti. V Italiji pa vzbuja ta angleški načrt nove malteške ustave veliko ogorčenje in listi ga srdito napadajo. S tem se po zadnjem sporazumu zopet pričinja časniška vojna med Anglijo in Italijo, ki bi hotela, da se uvede na Malti zopet italijanščina namesto malteščine. (Malteščina je do italijanščine tako različna, da je Italijani sploh ne razumejo, govore pa jo na otoku vsi domačini. Op. ur.)

Angleži pozdravljajo solunski sporazum

LONDON, 3. avgusta. »Daily Herald« posveča daljša razmotrivanja sporazumu, sklenjenemu v Solunu med Bolgarijo in njenimi sosedami in prvi med drugim: »V sedanjih dneh, ko se pogreza vsa Evropa v vedno večje prepire in sovraštva, za katerimi se reži pošast neprestane vojne nevarnosti, se glasi solunski sporazum kakor neverjetna bajka. Bajka veliko bolj radi tega, ker prihaja s tistega Balkana, ki je bil dolga stoletja ognjišče nevarnosti za vso Evropo. Nikjer v Evropi ni bilo toliko sporov, kakor jih je bilo še v nedavni preteklosti na Balkanu. Sedaj pa se prav ta Balkan prvi organizira v skupino sporazumnega sodelovanja med narodi in v prvi mirovni faktor na kontinentu. Angleški narod more to le pozdraviti, in dolžnost angleške vlade je, da stremljenja balkanskih narodov tudi s svoje strani moralno in stvarno podpre. Balkanski polotok se zajeda v morje, čez katero vodijo velike pomorske poti angleškega svetovnega imperija največje politične in gospodarske važnosti. Zato je močan Balkan v življenjskem interesu te poti. Prizadevanja pod parolo »nikoli

več vojne na Balkanu« so enaka kakor prizadevanja Velike Britanije.«

Liberalci za zblizanje z Nemčijo

LONDON, 3. avg. Voditelj angleških liberalcev, lord Samuel, je imel na nekem zborovanju govor, v katerem je pozval svoje pristaše, naj bodo pravičnejši do Nemčije. Obenem je pa izrekel toplo željo za uspeh Zveze narodov pri reševanju bodočih nevarnosti. Ta Samuelov govor je vzbudil mnogo pozornosti, ker so večljali liberalci doslej za največje nasprotnike zblizanja z Nemčijo v Angliji. Iz njega bi se dalo sklepati, da so liberalci sedaj svoje stališče temeljito spremenili.

Francija zgradi bencinovod

PARIZ, 3. avgusta. (Avala). Francija bo pričela v kratkem graditi bencinovod, ki bo segal od Saint-Nazairea ob Atlantskem oceanu 450 km v notranjost države. Bencinovod bo zakopan tako globoko pod zemljo, da ga v primeru vojne nobeno bombardiranje ne bi moglo poškodovati, še manj razdejati. Služil bo seveda predvsem v obrambne namene.

Proti tajni diplomacii

PARIZ, 3. avgusta. Politične misije Hitlerjevega zaupnika stotnika Wiedemanna in princeze Hohenlohe-Schillingfürst v Parizu in Londonu, kjer sta napovedano in ob strani navadnih diplomatskih poti konferirala z raznimi politiki in državniki, so vzbudile v angleški in francoski javnosti odkrito kritiko. Angleški in francoski listi odklanjajo tako tajno politiko in pravijo, da absolutno ni v skladu z načeli demokracije. Ako želijo Hitler, Mussolini ali kdo drugi razpravljati z vladama Anglije in Francije, naj storijo to po uradni diplomatski poti. Tajne akcije vzbujajo v javnosti vtis, da se skuša nekaj prikriti, kar se pa boji javnosti, ne more biti pošteno. Londonski listi pravijo, da se morata Chamberlain in Halifax zavedati, da vodita politiko velike demokracije in ne igrata morda v kaki kriminalni komediji tretje vrste.

Pred odločilno nacionalistično ofenzivo v Španiji

LONDON, 3. avgusta. »Daily Telegraph« poroča iz nacionalistične Španije, da se pripravljajo čete generala Franca na ofenzivo, ki bo odločilne važnosti za nadaljno usodo Španije. S to ofenzivo hoče general Franco doseči odločitev in pripraviti akcijo, s katero bo državljanska vojna še pred zimo zaključena. Ofenziva se bo pričela najprej na vzhodni fronti in njen namen bo popolno zavzetje Katalonije do francoske meje in morja. Ko bi bila zasedena Katalonija, bi se vse nacionalistične čete vrgle na zahod ter zdrobile odpor valencijske vlade z zavzetjem Madrida in Valencije. General Franco je baje trdno prepričan, da se mu bodo ti načrti posrečili.

PARIZ, 3. avgusta. Na španskih bojisčih se nadaljujejo boji na posameznih odsekih, vendar se zdi, da je nacionalistična ofenziva zaustavila v začetku se dobro razvijajočo republikansko ofenzivo. Obe vojski se utrjujejo na novih položajih. MADRID, 3. avgusta. Havas javlja: Republikansko vojno vodstvo poroča, da so republikanske čete pričele novo akcijo pri Teruelu in zavzele kraje Griegos, Portillo de Guadalaviar, Lortilo in Frias v gorovju Sierra Alharacio.

ložajih. MADRID, 3. avgusta. Pred republikanskim sodiščem je bilo včeraj obsojenih tu 195 oseb radi sabotaže in hujskanja proti režimu. Smrtnih obsodb je bilo izrečenih 23.

Posledice rasne politike v Italiji

RIM, 3. avgusta. Dnevno povelje fašistične stranke odreja, da morajo vse univerze in visokošolske organizacije posvetiti posebno pažnjo rasnemu vprašanju. Židje se morajo na vseh univerzah izločiti iz akademskih organizacij in postopoma iz univerz sploh, zlasti medicinskih fakultet.

RIM, 3. avgusta. Italijanski prosvetni minister Dino Alfieri je ustavil montfortski »Cerkveni list« z motivacijo, da se bavi premalo z verskimi in vse preveč s političnimi vprašanji. Ustavitev je nasledek sporov med fašizmom in cerkvijo radi rasne teorije. »Regime Fascista« pozdravlja z navdušenjem ta ukrep in pravi: »Fašizem ne pozna nobenih mej in ovir, kadar se bori za italijanski narod in kulturo, saj je že l. 1921. dosegel zmago nad klerikalci, komunisti in demokrati. Nikakor ne verujemo zato, da bi se papež identificiral s Katoliško akcijo, ki se po konkordatu ne bi smela ukvarjati s politiko, še manj z ono v Franciji, katere postmejni člani stoje ob strani španskih boljševikov in morilcev duhovnikov.

Turški obisk v Bukarešti

BUKAREŠTA, 3. avg. Kakor poročajo iz Ankare, bosta prve dni meseca septembra prispela semkaj turški ministrski predsednik Dželal Bajara in turški zunanji minister Ruždi Aras. Njun obisk bo posvečen nadaljnji izgradnji vzajemnosti na Balkanu. Iz Budimpešte pa poročajo, da bosta obiskala najbrže tudi madžarsko glavno mesto.

Aero-Meeting

v nedeljo, dne 7. avgusta 1938 ob 14.30 uri

AERODROM MARIBOR

Novice

Odisejada ponarejevalca denarja in ubijalca Červenška

Lahkovernim kmetom obetal za 1000 din 10.000 din
V nočni borbi z nožem ubil posestnika Zajca

Dravograd, 3. avgusta.

Včeraj je orožniška patrila aretirala v Brodu pri Dravogradu 43letnega Rudolfa Červenška, rojenega v Judendorfu pri Leobnu, jugoslovanskega državljanca brez stalnega bivališča. Červenška so oblasti zasledovale že od 15. julija zaradi uboja posestnika Franca Zajca iz Velikih Širij pri Loki pri Zidanem mostu.

Aretirani Červenšek je izpovedal nad vse zanimivo odisejado svojega življenja. Svoječas je bil na Dunaju zaposlen v državni tiskarni, kjer je bil v oddelku za tiskanje denarja. Po anšlusu pa je prišel v našo državo, kjer ni mogel najti nobenega primernega zasluga. V stiski je prišel na misel, da bi začel ponarejati denar. Tu je seveda najprej potrkal na vrata naše podeželske lahkovernosti.

Iz 10.000 din obetal 20.000 din.

Za svoj podvig se je najprej oglašil pri posestniku Francu Zajcu iz Širij pri Loki. Navdušil ga je za svoj ponarejevalski načrt. S težavo sta dobila v vasi 2 bankovca po 500 dinarjev, nakar se je Červenšek lotil dela. Pod raznimi pretvezami je delo zavlačeval ter naposled izrabil v noči na 14. julija ugodno priliko in pobegnil z obema petstodinarskima bankovcema. Posestnik Zajc je to takoj opazil, saj je vendar budno čuval nadobudnega Červenška.

Borba v temni noči.

Podal se je za njim in ga dohitel ter ga kot sleparja začel obdelavati s kolom. Červenšek je slednjič v obrambi izvlekel nož in zadal z njim Zajcu več ran, katerim je ogoljufani posestnik tudi podlegel. Červenšek pa je ves okrvavljen pobegnil v smeri proti Trbovljam.

Potepanje po planinah in gozdovih.

Od Trbovelj ga je vodila pot v hribe okoli Sv. Planine in dalje proti Gornjemu gradu. Na svojem samotnem potevanju je še nadalje izvajal od lahkovernih ljudi na podoben način kot pri Zajcu denar. Tako je ogoljufal več kmetov. Nekemu kmetu iz Sv. Lenarta pri Gornjem gradu pa je celo zamenjal 100 starih nemških neveljavnih mark, češ da bo zanje kmet dobil 1700 din. Od drugih pa je na najrazličnejše načine izvajal denar.

V družbi s Kodrovim pajdašem.

Slednjič se mu je pridružil nek neznani mož, ki se je izdajal za Kodrova in Pintaričevega pajdaša. Ta mu je pripovedoval marsikaj iz vlomilskih podvigov Kodra in Pintariča, med drugim, tudi to, da namerava Koder pobegniti v Albanijo.

Z aretacijo v Brodu je končana njegova odisejada od Zidanega mosta do Dravograda. Za zapahi bo sedaj čakal dalnje usode in kazni, ki mu bo odmerjena za uboj in za goljufije.

Črepinko pokopan v Slivnici

Slivnica, 3. avgust.

Vest, da je vrlim orožnikom na Sv. Bolfenku na Pohorju končno le uspelo zaslediti drznega vlomilca in roparja Franca Črepinka, se je z naglico razširilo po vsem Dravskem polju, katerega prebivalstvu je ustreljeni ropar prizadejal toliko strahu. Tekom včerajšnjega popoldneva so truplo ubitega roparja prepeljali v mrtvašnico v Slivnico, kamor so se ves popoldan zgrinjale ogromne množice prebivalstva mariborske okolice in Dravskega polja, ki so hotele videti truplo ustreljenega roparja. Pogreb istega se bo vršil danes dopoldne po izvršeni obdukčiji na pokopališču v Slivnici. Upati je, da bo prišel v roke pravice kaj kmalu tudi njegov pajdaš Josip Koder, ki zadaje našemu podeželskemu ljudstvu nemalo strahu. Šele takrat, ko bo za zapahi tudi on, si bomo lahko oddahnili.

Nova Tržaška cesta

Javnosti je bilo nedavno sporočeno, da je dokončan načrt za preložitve sedanje Tržaške ceste proti zahodu, tako da bi zapuščala Trg kralja Petra pri hotelu »Mariborski dvor«, tekla mimo jezuitskega samostana, Magdalenskega parka itd. proti jugu, kjer bi se na Teznem spojila s staro državno cesto. Kakor pa ima ta projekt gotovo svoje dobre, tako ima nedvomno tudi slabe strani. Prva slaba stran je že ta, da še zelo dolgo ne bo mogla biti ob straneh zazidana s hišami; kakoršne bi spadale tja, ako hočemo, da ne bo prihod z juga v Maribor napravil najslabši vtis. Ob njej stoji namreč razne zgradbe, kakor jezuitski samostan, vojašnice itd., ki se še desetletja ne bodo mogle odstraniti in zamenjati z modernimi stavbami.

Se večji pomislek se pa poraja proti nameravanemu železniškemu podvozu na novi Tržaški cesti. Železniški podvozi so v vsakem mestu vedno bolj neprijetna zadeva, zato jih drugod odpravljajo, ne pa pospešujejo. Z vsakim takim podvozom je pokvarjen lep del mesta, ki se nikoli ne more primerno urediti. To nam zgovorno dokazuje tudi že naš sedanji podvoz na Frankopanovi cesti. Z novim, še drugim podvozom tik zraven, bi pa bil peti okraj sploh dokončno pokvarjen,

in vendar je jasno, da se bo prav ta okraj tudi v bodoče najhitreje razvijal, saj ima že sedaj skoraj tretjino vsega mestnega prebivalstva. Zato bi bilo treba skrbeti, da dobi vsaj tik ob Dravi in južno od Trga kralja Petra čimprej res mestni značaj in ne bo njegov južni del več odrezan od mestne sredine s podvozi, vrtovi, njivami in travniki, ki v sredo Maribora prav gotovo ne spadajo. Tam bi se morale zgraditi same velike, vsaj trinadstropne hiše.

Vprašanje železnice, ki seče sedaj peti okraj v dva čisto ločena dela, bo postalo v kratkem itak prav tako pereče, kakor je železniško vprašanje v Ljubljani. Prej ali slej bo treba misliti na to, da se železniška proga od odcepa do koroškega kolodvora prestavi pod Pohorje ali pa poglobi. Zato bi bil podvoz itak le provizorij, toda tak provizorij, ki bi za sto ali še več let pokvaril lice petega okraja. To vprašanje bi bilo zato treba bolj temeljito proučiti in se ne prenegliti. Prenaglitev je bilo v povojnem Mariboru itak že več ko preveč, o čemer pričajo klavni »spomeniki« na vseh krajih in koncih.

Kaj je z mariborsko podružnično radijsko postajo?

Mala Grčija zgradi še letos tri nove radijske oddajne postaje velike kapacitete: eno v Atenah za 100, eno v Solunu za 15 in eno na Krfu za 5 kilovatov. Prav tako sta uredili svojo radiofonijo na najmoderniški način tudi Romunija in Bolgarija. Le pri nas se to vprašanje skoraj ne gane za mesta, dasi se nam vedno obljublja, da dobimo povečane osrednje oddajnice in podružnične postaje. Posebno pa je pereče vprašanje povečanja ljubljanske oddajnice in zgraditve mariborske podružnične postaje. Svoječasno se nam je obetala ta postaja že za najbližjo bodočnost, posebne komisije so proučevale tehnično stran zadeve, delali so se načrti za namestitvev itd., pozneje je se vse spet zaspalo in danes o tem sploh vse molči, v Mariboru pa moramo dalje poslušati ves svet, le ne sebe. In vendar bi bila mariborska podružnična oddajnica važna ne le za razvoj naše skrajno zastarele radiofonije in povečanje števila radijskih naročnikov, ampak tudi za našo narodno in državno stvar na meji. Pomislimo samo, koliko žrtvujejo vse druge države za moderno narodno propagando!

Zahtevamo zato, da se akcija za rešitev tega perečega vprašanja požiivi in čimprej uspešno zaključi!

n. Ubogi Prekmurci in Medmurci. Zadnji dve leti Drava in Mura stalno menjavala koriti, vsled česar so močno prizadeti kmetje ob bregovih. Saj jim od naša cele plasti plodne zemlje in marsikateri, pred leti še trdni kmet, je vsled tega obubožal. Oblasti morajo priskočiti na pomoč.

n. Češkoslovaški srednješolci v Jugoslaviji. Češkoslovaški srednješolci so prišli na obisk v našo državo. Včeraj so se ustavili v Skoplju, kjer so jim srbski prijatelji pripravili pristrčen sprejem. Skupina šteje okoli 50 dijakov in so namenjeni na Ohrid in v Bitoli.

n. Nove znamke o priliki otvoritve balkanskih iger v Beogradu dne 1. septembra bodo izšle. Serija bo imela 4 znamke in sicer po 0.50 plus 0.50, ki bo oranžasta in bo predstavljala prihod sprinterja na cilj. Znamka za din 1.— plus 1.— bo zelene barve, predstavljajoča tri tekače, znamka za din 1.50 plus 1.50 bo rdeče barve in kaže skok s palico, za 2 din plus 2 din pa bo modre barve, predstavljala pa bo met krogle. V prodaji bodo od 11. sept. do 30. novembra, za frankiranje pa bodo dopustne do 31. decembra.

n. Nova podkovska šola v Zagrebu. Zagrebška banska uprava razpisuje licitacijo za gradnjo nove podkovske šole.

n. Sušaško pristanišče se bo podaljšalo. Proračun za podaljšanje betonskega pristanišča na Sušaku znaša 6,786.630 dinarjev.

n. Zaloga dalmatinskega vina je neznatna in bo pošla pred dozorenjem grozdja. Zato so se cene dvignile in stane liter rdečega vina 4.50—5.50 din, bele pa 5—6 din. Stanje vinogradov ni razveseljivo, ker je trajala suša nad dva meseca. Posebno so prizadeti vinogradi na otokih.

n. Bosanski Tarzan. Kakor poročajo iz Sarajeva, so orožniki v bližini Kiseljaka ujeli divjega človeka, ki je živel v šumi in se je le od časa do časa priklatil do bližnjih vasi, iskaje hrane. Orožniki so ga zvabili k sebi s kruhom in ga tako ujeli. Divjak je ves obrasčen z dlako. Njegove identitete še niso mogli ugotoviti.

n. Jugoslovanski visokošolci in srednješolci v Brnu. V Brnu je prispela večja skupina jugoslovanskih visokošolcev in srednješolcev pod vodstvom beograjskega profesorja Živko Pašića. Po ogledu brnskih zanimivosti so študentje odpotovali v rezidenco »kralja čevljev«, v Zlin, kjer so si do potankosti ogledali tamošnje velikanske industrijske obrate Bate.

n. Strašen vihar v Bosni in Črni gori je napravil velikansko škodo. Strela je ubila zlasti mnogo drobnice, je pa tudi več človeških žrtev.

n. Konec industrije trapistov. V Bosanski Krajini so bili trapisti glavni delničarji velikega industrijskega podjetja »Trappe d. d.«. Izdelovali so znani trapistovski sir, imeli so tovarno testenin, pivovarno in elektrarno. Ker pa so imeli poleg vsega tega tudi pri Prvi hrv. štetionici 20 milijonov — dolga, so ji morali prepustiti vse tovarne, obdržali so le izdelovalnico sira, električni mlin pa so dali v zakup. Njihova vodilna vloga v industriji je prenehala.

n. Nizozemski minister za kolonije v Dubrovniku. Nizozemski minister za kolonije Walter Charles je včeraj dopotoval v Dubrovnik.

n. Na motornih vlakih so morali znižati cene vsled majhne frekvence potnikov. Tudi je zdaj dovoljeno vzeti v vagon prtljago, kolikor je je pač mogoče namestiti pod in nad sedežem.

n. Divji človek v okolici Sarajeva. Orožniki so ujeli divjega človeka, ki je bil ves porasel in je živel v gozdovih. Le od časa do časa se je približal vasi in nakupil hrane. Ko se je nekoč tako približal hišam, so ga orožniki aretirali. Identiteta čudaka še ni znana.

n. Parnik »Kraljica Marija« se je vrnil. V Kotoru je pristal naš luksuzni parnik

Zato ker je bonbon

odličen,
ga mnogi ponaredijo
pazite in odklonite
ponarejene.

»Kraljica Marija«, ki se je vrnil s krožnega potovanja po Sredozemskem morju. Pripeljal je 275 angleških in francoskih turistov. Kmalu pa je odmril v Benetke, kjer bo sprejel novih 300 potnikov.

n. Holandci in Angleži na Bledu. Na Bled je dospela velika skupina Holandcev, ki potuje po Evropi. Z Bleda bodo šli v Dalmacijo in Črno goro, od tam pa v Bolgarijo in Grčijo. Na Bledu se mudi tudi večja skupina Angležev.

n. 800.000 km prehodil. Iz vasi Ljeskove pri Zavidovičih je doma 80letni Kosta Trivič, ki že od 20. leta prehodi dnevno 36 kilometrov in sicer nosi slatino samo svojim stalnim odjemalcem. Če bi hodil ob ekvatorju, bi že 16 krat obšel zemljo. Zadnji čas potrebuje starček 18 ur, da obhodi 36 km.

n. Izreden talent je petletni Budimir Tesić iz Srbije, ki kljub svoji mladosti izvrstno računa. Množi celo večštevilska števila, zna pa tudi že čitati in ima poleg tega še nenaravno dober spomin. Ker pa je mati revna vdova, ni verjetno, da bi kdaj mogel v šole.

m. Češki obisk Mariboru. Na povratku iz turneje po Jugoslaviji pride v Maribor v sredo 10. t. m. z brzovlakom ob 16.09 pevsko društvo praških konservatoristov s 30 člani, ki bodo koncertirali v Grajskem kinu dne 11. t. m. Preskrbo in prenočevanje je po dogovoru prevzel odbor Mariborskega tedna. Jugoslovansko češkoslovaška liga bo pa priredila po koncertu družabni večer v prostorih Grajskega kina. Mariborčani brez razlike bodo pa goste pozdravili pri brzovlaku 10. t. m.

n. Velik gozdni požar. Že dva dni gore gozdovi, prav za prav cel grič Topliš pri Budvi. V ognju je čez petnajst hektarjev mladega gozda in se ogenj še vedno širi. Gasi ga ves inženjerski bataljon iz Tivta, poleg njih pa še množica orožnikov in celo meščani iz Kotora.

n. Proslava 100 letnice Maksimira v Zagrebu. Dne 4. septembra proslavijo Zagrebčani svečano 100letnico centralnega zagrebškega parka Maksimira, katerega je izročil javnosti točno pred sto leti znameniti zagrebški kardinal Gjuro Haulik, ime pa je dobil park po slavnem zagrebškem škofu Maksimiljanu Vrhovcu, borcu za narodne pravice v drugi polovici osemnajstega stoletja.

n. Dvajset milijonov za tlakovanje cest bo dala letos beograjska občina.

n. Marmorne kipe iz grške dobe so pri izkopavanju temeljev za hišo izkopali v bližini Prilepa.

m. Zanimivost sredi Maribora. Maribor na Aleksandrovi cesti z zanimanjem ogleduje na pergamentu napisano zgodovino Jugoslavije od leta 1918 do danes, ki jo je izdelal Rudolf Kovač iz Celja, ki je tudi po poklicu kovač. Stran je velika komaj 35x73 cm in ima 375.680 črk, oziroma 373 vrst. Čitaš lahko le s povečalnim steklom. Delal je 247 ur. V Mariboru ostane ves Mariborski teden, nato pa odpotuje v Beograd, da izroči napisano zgodovino Nj. Vel. kralju Petru II. za dvajsetletnico Jugoslavije.

Maribor

Kariera našega človeka v Ameriki

Iz Amerike je prišel v Maribor na počitnice odlični slovenski rojak, lastnik slatinskega zdravilišča v Floridi.

Nemara bo le malokomu izmed Mariborčanov znano, da ima Maribor ta čas pod svojim krovom zanimivega gosta, in da takoj pristavimo: tudi zelo milega gosta, saj je človek naše krvi, mož, ki dela čast slovenskemu imenu tam v ameriški deželi.

Zato nam je tem prijetneje, da ga moremo predstaviti čitateljem »Večernika«. Je to goriški rojak gospod dr. Albin Jančič, amerikanizirano: Dr. A. D. Jansik (izgovori: Džensek), zdravnik in danes lastnik slovečega sanatorija Safety Harbor na Espiritu Santo Springs (vrelci sv. Duha) v Floridi, zaliv Old Tampa Bay. Prišel je s soprogo na obisk k svojemu svaku in sestri, gospodu in gospe Kraus. Vsako drugo leto prihaja na poletje za nekaj tednov v ljubo staro domovino med svoje in in prijatelje. Mož, ki je po oblikah in načinu svojega življenja in dela popoln Amerikanec, po srcu in duši pa pristen naš človek. Ničesar od tega mu ni mogla vzeti tujina, niti jezika mu ni popačila, dasi živi že dolgo let v kraju, kjer ni naših ljudi.

Zelo zanimiva je njegova življenska pot. Kako je prišel v Ameriko? To je pravzaprav odločila balkanska vojna. Takrat je služil mladi fant kot preprost mornar v avstrijski vojni mornarici, videl in spoznal tisto grdo sovraštvo Avstrije proti Srbiji in si dejal: danes jutri nas bodo gnali v boj proti krvnim bratovom. Grozna mu je ta misel, ni mu več obstanka. Amerika mu lebdi pred očmi, zemlja svobode. In čim je prost vojaške službe, hajd čez veliko lužo. Skupaj z dobri prijateljem iz Aleksandrije, ki je postavil cilj: Greva v Portland Oregon.

To je bilo tik pred izbruhom svetovne vojne. Tako je imel mladi mož srečo, da ga ni zajela. In sreča mu je naklonjena tudi v novi domovini. Hitro dobí zaposlitev v neki bolnišnici. In tam se mu zbudi veselje do zdravniškega poklica. Ameriški sistem je hvalevreden, blagoroden: Kdo hoče navzgor, temu pomagajo, ne pusti ga propasti. (Pri nas doma je obratno...) In tako se je zgodilo, da je v sedmih letih dovršil vse študije in je l. 1921 na čikaški univerzi dosegel doktorsko diplomu. Nato je v Chicagu praktical šest let na klinikah in privatno.

Medtem je prišel tisti veliki »boom« na Florido. Florida! Čudovita, doslej takorekoč še nepoznana dežela, obljudjena dežela, paradiž... V Florido! je klic dneva, odmevajoč po vseh Zedinjenih

državah. Razgibali so se veliki kapitali, spekulirali z zemljo in objekti, investirali, floridska rivijera se je razcvetala v velikopoteznom slogu. Tudi našega dr. Jančiča je potegnilo v Florido. Naselil se je v mestecu Melbourne kot praktičen zdravnik.

Ali težka gospodarska kriza je kmalu potresla tudi Florido. In za »velikim boomom« je prišel veliki polom. Tedaj je neki prijatelj opozoril dr. Jančiča na zdravilišče Espiritu Santo Springs. Družba, ki ga je bila izgradila in modernizirala, je skrahirala, zdaj je stalo to zdravilišče pod državnim komisariatom radi dolžnih davkov. Pa je dr. Jančič poigrabil ugodno priliko in kupil zdravilišče na javni dražbi.

Krasna stvar je to. Gledam v albumu slike, panoramo zdravilišča s sinjo morsk gladino v ozadju, razkošno notranjščino prostorov, palmov aleje, parke s tropičnim rastlinstvom, oranžne plantaže. Oko uživa na samih slikah. Divno mora biti tam. In vabim slovenske milijonarje, naj gredo čez zimo na letovišče v Espiritu Santo Springs. Podnebje je tam, kakor mi pripoveduje dr. Jančič, pozimi toplo, kakor je pri nas zdaj v teh pasjih dneh.

Zdravilni vrelci sv. Duha uživajo velik sloves, sestavina njih mineralnih voda je podobna kakor naše Rogaške Slatine ali Slatine Radencev. Stara je zgodovina te floridske Slatine. Odkril je te vrelce l. 1539 španski kapitan De Soto, ko je po dolgotrajnem križarjenju po oceanih zaplul s svojo ladjo k tej obali. Posadka je bila vsa bolna, v obupnem stanju, a se je kmalu čudovito pozdravila od teh vrelcev, ki so jih kapitanu bili pokazali prijazni Indijanci. V zahvalo so Španci krstili te vrelce za »vrelce sv. Duha«.

Veliko zanimivega mi pripoveduje dr. Jančič o življenju in vrvenju v tem zdravilišču, ki mu je zdaj on gospodar, o raznih pri nas ne prakticiranih metodah zdravljenja, posebno še o novodobni dietetični metodi, ki postaja v Ameriki čedalje bolj popularna in ki temelji na čelu pravilne, kompatibilne hrane. Toda o tem bo morda ob priliki g. dr. Jančič za naš list sam kaj napisal, naprosili smo ga za to.

Med razgovorom pride v sobo tudi njegova gospa soproga. Na pogled je tip Francozinje, a je pristna Američanka. »Ona je moja najboljša pomočnica in tovaršica,« pravi mister doktor s toplim glasom in nežno pobožno mieno ročico. In mi pokaže še sliko svojih dveh malih dražestnih hčerkic. To je njegova družinska sreča.

»Ali mislite za vedno ostati v Ameri-

ki?« stavi kar takole vprašanje in sam občutim, da je naivno. A tu zažari v njegovih sinjih očeh nekaj kakor tih mehek sen, ki preleti dušo. »To ne...« odgovori. »Veste, kaj je moja srčna želja? Tam doli kje na našem Jadranu da bi si postavil svoj domček, pa vinograd naokoli, ki bi ga sam obdeloval, pa barčico z belim jadrnom itd... Sati razumete? Prihodnje dni se podam na pot po Dalmaciji, da vidim spet kraje, kjer sem nekoč brodaril kot mlad mornar in na katere me veže toliko spominov.«

Razumem moža in občutim: Tega svojega sina naša domovina ni in ne bo izgubila. Zvesti ji ostane in k njej se povrne. Zemlja domača, s katere je zrasel človek kmečkega rodu, ta ga zlepa ne izpusti, z neodoljivo silo ga vleče nazaj in sprejela ga bo spet v svoje naročje. Blagor mu, komur je dana taka sreča!

Sam.

m. Z ukazom kraljevih namestnikov so bili postavljeni: Merc Konrad, inspektor 5. položajne skupine postaje Maribor, gl. kol. za inspektorja iste položajne skupine Maribor, Koroški kol., na prošnjo. Pirkmajer Gabrijel, višji kontrolor v I. pol. skupine postaje Maribor, koroški kol., za višjega kontrolorja iste položajne skupine postaje Ljubljana, glavni kol., po službeni potrebi. S o v e Franc višji prometnik VI. pol. skupine postaje Maribor, glavni kolodvor, za višjega prometnika iste položajne skupine kurilnice Ljubljana, na prošnjo.

m. Z odločbo gen. ravnateljstva drž. železnice je bil premeščen blagajnik voznih listkov in prtljage VIII. pol. skupine prometnega komercialnega oddelka želez. ravnateljstva Štefula Frančišek, v postajo Maribor, glavni kol.

m. Jugoslovanska-bolgarska liga v Mariboru je poslala »Zvezi jugoslovanskih bolgarskih lig« v Beogradu naslednjo brozajavko: Jugoslovanska bolgarska liga v Mariboru Vas prosi, da sporočite primernim potom bolgarskemu narodu našo veliko radost, da je Bolgarija s sporazumom, sklenjenim te dni z balkansko zvezo, prišla do vpostavitve polne svobode ravnanja tudi na vojaškem področju, kar znači največji uspeh za ponosni bolgarski narod. Za jugoslovansko bolgarsko ligo v Mariboru: Dr. Kukovec, predsednik.

m. Toča na Dravskem polju je napravila minuli teden precejšnjo škodo. Nje posledice se poznajo pred vsem v sadonosnikih in trsnih nasadih.

m. Dr. Stopar, Studenci, zopet ordinira.

m. Lep napredek domačega podeželskega podjetnika. V povsem moderno urejeni kolarski delavnici podjetnika Alojza Kaca v Hotinji vaši, je bila te dni dovršena avtobusna karoserija novega velikega avtobusa gospodarske zadruga v Makolah. Odlično in moderno izdelana

karoserija z vsemi ostalimi deli je dokazala lep napredek domačega podeželskega podjetnika, ki je pač pod priiskom gospodarske krize usmeril svoj delokrog tudi na izdelavo avtobusnih in avtomobilskih karoserij. Jasiravno je bil vse doslej navezan le na izdelavo kmetu potrebnega gospodarskega brodia. Nove izdelani avtobus bo vozil dnevno med Polčanami in Rog. Slatino.

m. Šef državnega pravdnštva, prav. državni pravdnik dr. M. Zorjan, se je vrnil z dopusta in zopet uraduje.

m. Izdane in črtane obrtne pravice. Mestna občina je kot obrtno oblastvo v mesecu juliju t. l. izdala naslednje obrtne pravice: Trdin, Franjo, mazar, Ulica 10, oktobra 5; Hartinger Ferdinand, pek, Aleksandrova c. 29; Holzman Josip, trgovska agentura z mlinjskimi proizvodi in bučnim oljem, Maistrova ul. 9; Polanec Ivan, trgovska agentura s kofonijalnim in špecerijskim blagom, Slomškov trg 16; Želj Anton, čevljar, Jezdarska ul. 1; Vobnik Elza, trgovina s kozmetičnimi predmeti na drobno, Koroška c. 10; Beneš Alojzija, prevažanje blaga s tovornimi avtomobili v mejah mestne občine mariborske, Grajski trg 1; Božič-Ferdo, trgovina z bencinom in mineralnimi produkti na drobno, Aleksandrova c. 72; Simonc Ivan, trgovska agentura z mlevskimi izdelki, Aleksandrova c. 47.

Črtane so bile sledeče obrtne pravice: Hartinger in drug, pekovski obrt, Aleksandrova c. 29; Streicher Ivanka, gostilna, Mlinska ul. 15; Schaubach Ivanka, buffet, Betnavska c. 23; F. Schmid, pekarna, dediči Rungaldier & Comp., pekovski obrt, Jurčičeva ul. 6; F. Schmid, pekarna, dediči Rungaldier & Comp., izdelovanje keksov, Jurčičeva ul. 6; Zemljč Franc, hotel in restavracija, Grajski trg 3.

m. Park-koncert bo v četrtek od 21. do 22. ure.

m. Največja privlačnost veseličnega parka je veliki varietejski program Velike kavarne. Predstave popoldne in zvečer.

m. Klub koroških Slovencev v Mariboru opozarja na današnji redni klubski večer, na katerem bodo podana zanimiva poročila. Pridite polnoštevilno!

m. »Putnikovi« izleti v nedeljo, dne 7. avgusta: Celovec (Vrbsko jezero) din 120.—, Gradec din 100.—, Zasigurate si mesta, prijavite se takoj pri »Putniku« Maribor-Celje-Ptuj. — Prihodnji izlet v Maribor z modernim avtomobilom »Putnika« od 20. do 21. avgusta 1938, vožnja in vizum le din 200.—. Na razpolago je le še malo mest, zato se prijavite čimprej pri »Putniku« Maribor-Celje-Ptuj.

Sirite »Večernik«

Kultura

Za reformo učiteljske izobrazbe

Pod naslovom »Obrazovanje ljudskosolskega učiteljstva v Jugoslaviji« je objavil znani pedagoški strokovnjak gosp. Gustav Šilih v reviji »Misel in delo« zanimiv članek, ki zasluži, da se z njim seznanijo tudi širša javnost.

Najprej nam pisec v kratkih obrisih očrta današnjo prakso pouka na naših učiteljskih šolah ter jo na podlagi svojih zkušenj kritično analizira. Po mnenju avtorja boleha današnja učiteljska šola na mnogih nedostatkih. Najvažnejši bi bili: istočasno posredovanje višje občne in poklicne izobrazbe s preobloženostjo dijakov (v 4. letniku tedensko po 39, v 5. letniku pa po 38 ur), prezgodnja odločitev za učiteljski poklic, premalo upoštevane naloge bodočega učitelja med ljudstvom ter neprimerna grupacija predmetov pedagoške skupine v učnem načrtu. Izmed raznih reformnih načrtov bi se pisec odločil za dveletno pedagoško akademijo, ki bi sprejemala absolvente 8. gimnazijskega razreda z opravljenim zrelostnim in posebnim sprejemnim izpiti, torej slično kakor v Češkoslovaški, Irčiji l. dr. Za uspešno izvedbo teh reform bi bila nujno potrebna že dolgo zahtevana šolska avtonomija v smislu decentralizacije prosvetne uprave.

Kar se tiče praktičnega učiteljskega izpita, se pisec pridružuje odločnim kriti-

kom, ki smatrajo ta izpit, kakor je danes, zgolj za ponovitev diplomatskega izpita, saj »z njim kandidat ne pokaže svoje praktične usposobljenosti za poklicno delo in tudi ne uspehov svojega nadaljnjega pedagoškega obrazovanja, marveč zgolj spominsko pridobljene vednosti.« Praktični izpit bi se moral v celoti prenesti na razred, v katerem kandidat poučuje. Kandidat pa bi moral predložiti tudi razpravo o šolskih prilikah, v katerih dela in se obrazuje. Izpit sam pa bi moral navezati na kandidatov pouk in na poznavanje razmer in okolja, v katerem otroci živijo.

Mnogo bi pripomogle k napredku naših pedagoških razmer tudi ogledne ali poskusne šole. Tudi tu navaja avtor nekaj konkretnih predlogov. Prav tako se ne sme zanemarjati vprašanje sposobnih voditeljev na območju ljudske šole. Z reformo v izobrazbi učiteljev na meščanskih šolah, srezkih šolskih nadzornikov in učiteljev na šolah za defektne deca bi dobili kader pedagoških strokovnjakov, ki bi »jamčili za nevzdržen napredek šolstva, torej za napredek mladine in ljudstva.« Pri nas se je že dolgo razpravljalo o potrebi šolskih reform, toda doslej smo slišali le malo konkretnih predlogov. Predlog prof. Šilih je vreden, da postane osnova za nadaljnja raz-

pravljanja o predmetu, ki se tiče nas vseh. Upati je le, da bodo ta razpravljanja privedla tudi do konkretnih in ne le polovičarskih ukrepov.

lad.

k. Vinko Korže: Čigav je grunt. Kmečka komedija v treh dejanjih. Maribor, 1938. Strani 48. — Slovenci imamo malo kmečkih pisateljev, dramski pisatelj te vrste pa je za koroškim Drabenjakom menda sploh prvi Vinko Korže iz Cirkovca na Dravskem polju. Pred leti je presenetil javnost s svojo ljudsko veseloigro »Miciki je treba moža«, ki je dosegla veliko popularnost še pred vsem zaradi cirkovške kmečke diletantske skupine, ki jo je neverjetno naravno odigrala doma, v Ptuj in v Mariboru. Ta Koržetova veseloigra je pozneje preromala vso Slovenijo in prišla celo v Ameriko, k našim tamkajšnjim rojakom. Lani je napisal Korže že drugo veseloigro »Čigav je grunt?« zajeto iz istega dramskopoljskega kmečkega okolja. Tudi to so Cirkovčani igrali v Ptuj in v Mariboru, kjer smo videli vso pristno poljsko folkloro. Sedaj je avtor izdal delo v posebni knjižici in jo označil kot »kmečko komedijo«, kar pa ni. Delo je le izrazita ljudska veseloigra in kot tako, brez višjih literarnih ali umetniških pretenzij jo tudi sprejemamo. Gotovo bo tudi ona preromala kmalu vso Slovenijo. Njena vrednost je pa predvsem v folklori, kakor vrednost prvega Koržetovega dela. V

tehnično-pisateljskem oziru pomeni od prve napredek.

k. Literarni večeri. Umetniški klub v Mariboru je sklenil, prirediti v letošnjem letu več literarnih večerov po vseh pomembnejših »središčih« severnega obmejnega ozemlja. Na teh večerih nastopijo vsi pomembnejši pesniki in pisatelji, ki žive na ozemlju bivše mariborske oblasti. Prvi večer je bil nedavno v Slovenjgradu in je vsestransko dobro uspel. Naslednji bodo po počitnicah v Središču: Dolnji Lendavi, Murski Soboti itd.

k. II. Umetnostni teden v Mariboru zagotovljen. Banska uprava v Ljubljani je te dni nakazala mariborskemu Umetniškemu klubu subvencijo v enaki višini kakor lani. S tem je zagotovljena finančna podlaga za prireditve II. Umetnostnega tedna letos v jeseni. Umetniški klub bo v kratkem sklical izredni občni zbor, na katerem se bodo rešila nekatera načelna vprašanja te prireditve, obenem se bo pa izdelal tudi program.

k. Zanimanje za staro klasično umetnost zopet raste. V Louvru imajo poleg originalnih umetnin tudi ogromno zbirko odlitkov, ki so na prodaj. Pred nedavnim so naredili statistiko kipcev, za katere se ljudje najbolj zanimajo in ki jih najraje kupujejo. Na prvem mestu je glava Atalante iz četrtega stoletja pred Kristusom. Zdi se, da je razen nizke cene odločala tudi moda.

Sport

s. Na Švedskem plavalnem prvenstvu je največji uspeh dosegel Björn Borg, ki je postal petkratni prvak. Zmagal je na 100 prosto v rekordnem času 58,6, na 200 m v 2.15,5, na 400 m v 4.48, na 1500 m v 19.42,4 in 100 m hrbtno v 1.10,1.

s. Švicarska zveza za hockey na ledu je prevzela organizacijo svetovnega prvenstva za leto 1939. Prvenstvo se bo vršilo januarja meseca v Baselu in Zürichu.

s. Praška Sparta je postala češkoslovaški water-polo prvak pred Hagiborom in Bar Kochbo.

s. Francoski water-polo prvak je že 24ič od 25 prvenstev postal klub Enfants de Neptune iz Tourcoinga.

s. Csik je spet v formi! Na mitingu za izbero madžarskih plavčev, ki bodo nastopili na svetovnem prvenstvu v Londonu, je zmagal na 100 m v 58,6.

s. Čeh Cejnar je v Bastadu na Švedskem premagal švedskega prvaka Schröderja s 6:3, 6:3, 6:1.

s. Finski lahkoatleti so na višku moči. Nikkanen je vrgel kopje 74,80 m daleč, pa tudi Matti Jaervinen je prišel preko 70 metrov. Niemi je vrgel kroglo 15,45 m daleč, dočim je Kalima preskočil 1,92 m v višino.

Sah

š. Ob priliki kongresa češkoslovaške šahovske zveze v Pragi bo več šahovskih turnirjev, ki se jih bo udeležilo preko 90 šahistov. V glavnem turnirju bo sta igrala tudi Dunajčana Spielmann in Hönlinger.

m. Rediteljska služba na Aero-meetingu. Vsi gasilci in ostali reditelji, ki bodo na nedeljskem Aero-meetingu opravljali svojo službo, se pozivajo, da se v nedeljo ob 12. uri zglase pri glavnem reditelju poleg novega hangarja.

m. Tovarišice maturantke drž. žen. učiteljske v Mariboru iz leta 1928; sestanemo se 10. avgusta v kavarni Astorija ob 18. uri. A. Ž.

m. Srpska pravoslavna parohija in cerkvena opština v Mariboru obveščate svoje vernike, da se vrši na Jugoslov. trgu pred cerkveno stavbo v četrtek dne 4. t. m. ob 18.30 blagoslovitev 5 križev, ki bodo postavljeni na kupole cerkve »Nove Lazarice«. Pozivajo se verniki, da v čim večjem številu prisostvujejo temu skromnemu, vendar značajnemu obredu.

o. Proslava 20-letnice osvobođenja na Gradišču (Središče ob Dravi) bo v nedeljo 7. avgusta. To proslavo priredijo skupno tamošnje Sokolsko društvo, Društvo kmečkih fantov in deklet ter Gasilska četa. Proslavo, ki obsega izbran spored, bo zaključila velika narodna veselica.

n. Občinska Studenci bo razstavila na kulturni razstavi 10 grafikoni ves svoj razvoj tako glede naraščanja prebivalstva v zadnjih 20 letih, števila hiš, strukture prebivalstva, proračunov in socialnega skrbstva, zlasti pa bo zanimiv pregled priseljevanja po zadnji gospodarski krizi. Kajti malokatera občina »beg z dežele« tako občuti kakor ravno predmestja Maribora. Občina hoče z razstavo pokazati uspehe svoje delavnosti in sposobnosti za — samostojnost.

m. Gasilska četa Pekre priredi 4. septembra 1938 veliko javno tombolo z veselico v lastni upravi.

n. Studenci. Priprave za proslavo 20-letnice Jugoslavije se vršijo tudi v tuk. občini zelo intenzivno. Vsa društva so se sporazumela za korporativno udeležbo v Mariboru. Knjižice in znaki so vsem društvom in posameznikom za 4 din na razpolago v obč. uradu. Hišni lastniki se že sedaj opozarjajo na vzajemno proslavo z mestno občino mariborsko, kjer bodo za slavnostne dni vse hiše razobesile zastave. Tudi v okoliških občinah se priporoča isto! Studenci, udeležite se polnoštevilno proslave ob 20letnici Jugoslavije!

n. Lovci bodo tekmovali v Zagrebu 14. in 15. avgusta. Nagradno tekmovanje se bo vršilo na različne mete, pravico udeležbe pa imajo vsi lovci iz države. Prijavit se je treba na »Savez lovaških združenj savske banovine« v Zagrebu. Radišina ul. 2. Tam dobite tudi program.

Gospodarstvo

Izvrstna letina pšenice na vsem svetu

Iz poročil, ki jih prejema vsak dan različne kmetijske in trgovinske organizacije, je razvidno, da letos pričakujejo v vseh državah naravnost rekordno letino pšenice. Posebno ugodna so poročila iz Vojvodine, kjer je žetev v glavnem že končana. V Bački znaša donos povsod nad 15 metrskih stotov na oral, večinoma se giblje med 17 in 18 stoti. Lahko se reče, da je v Vojvodini letos zaznamovati rekordna letina.

Splošno pričakujejo precejšnje nazadovanje cen pšenice. Na jugoslovenskih tržiščih so cene tekom enega tedna padle za 2 do 3 dinarje za metrski stot, ker so ponudbe vsak dan večje. Kupcev je malo, ker je povpraševanje rezervirano in vsakdo pričakuje še nadaljnje nazadovanje cen.

Sličen je položaj v drugih državah Evrope. Konzum kupuje le najpotrebnejše množine, pa tudi veletrgovci so rezervirani, ker se zaradi obilne žetve nočejo spuščati v špekulacije. Anglija stal-

Pričetek izvoza jabolk

Včeraj se je pričel izvoz ranih jabolk v Nemčijo. Z nakladne postaje v Pesnici jih je bilo odpremljenih več vagonov. — Pred 1. avgustom se jugoslovensko sadje ni moglo izvažati v Nemčijo, dasi je bilo večinoma zrelo. Nemčija je za naše sadje določila letos začetek izvoza precej pozno, da bi dobila res zrela jabolka, ker so se lani izvažala še precej nezrela. Mariborski izvozniki so imeli v ponedeljek v hotelu »Meran« svoj letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik Srečko Kranjc. Odborniki so podali obširna poročila o uspehu lanske kampanje in so razpravljali o težavah, ki so ovirale gladki potek izvoza naših jabolk v Nemčijo in druge države. Za predsednika Združenja sadnih izvoznikov je bil zopet izvoljen g. Srečko Kranjc. Podpredsednik je Maks Palouc, odbornika sta Zupan in Kerenčič, namestnik pa Jakob Kuntner in Ant. Birgmayer, v nadzornem odboru sta J. Konstanjšek in Fr. Vaupotič. Po obnem zboru so imeli sadni izvozniki sestanek, kateremu so prisostvovali tudi zastopniki nekaterih trgovskih združenj v severni Sloveniji. Na tem sestanku, ki je bil zgolj informativnega značaja, so v glavnem razpravljali o letošnjem izvozu jabolk in o cenah, ki jih je Prizad določil za izvoz. D.

g. Uredbo o odlogu plačil objavlja »Službeni list« za dravsko banovino v svoji št. 61. List prinaša tudi avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, nadalje spremembe navedbe o utesnitvi odsvajevanja nepremičnin v Sloveniji ter nove določbe o odpiralnem in zapiralnem času v dravski banovini.

g. Uradni tečaji za avgust. Finančno ministrstvo je za mesec avgust določilo naslednje tečaje inozemskih plačilnih sredstev: napoleonov 298,50, zlata turška lira 339,70, papirnata lira 34,50, angleški funt 238, ameriški dolar 43,30, kanadski dolar 43,10, nemška marka 15, zlot 8,20, belga 7,40, penge 8,60, egiptski funt 240, palestinski funt 237, braziljski milraj 2,60, urugvajski pezo 15, argentinski pezo 11,60, čilski pezo 1,20, 100 albanskih frankov 1410, 100 francoskih frankov 132, 100 švicarskih frankov 1000, 100 lir 227, 100 holandskih goldinarjev 2400, 100 levov 44,50, 100 lejev 32,3, 100 drahem 39, 100 češkoslovaških kron 150, 100 švedskih kron 1100, 100 norveških kron 1075, 100 danskih kron 990, 100 finških mark 95, 100 latov 810 in 100 iranških rijalov 100 dinarjev.

g. Odstop nemških mark Narodni banki. Finančno ministrstvo je izdalo naredbi, po kateri imajo jugoslovenski izvozniki ponuditi Narodni banki 25% mark, dobljenih od izvoza blaga v Nemčijo. Te marke se odkupijo po tečaju 14,50 dinarjev.

g. Jugoslovenska Alpine Montan ustanovljena. V nedeljo je bil v Sarajevu ustanovni občni zbor družbe Jugoslovensko jeklo d. d. s kapitalom 600 milijonov dinarjev. Nova družba, ki sliči velikemu avstrijskemu podjetju Alpine Montan, je prevzela železarno v Zenici in državne rudnike Ljubija, Zenica in Breza in

no kupuje manjše množine avstralske, ameriške in tudi ruske pšenice. V glavnem gre za povečanje zaloga za vojsko. Kanada in Zedinjene države so zelo v skrbeh, kam z viškom svoje letošnje produkcije. Evropa bo le malo kupovala v Ameriki, ker ima sama več kot dovolj pšenice. Več držav, ki so se doslej zanimala za ameriško pšenico, so sprejele ponudbe iz Romunije, Madžarske in Poljske, kjer je ravnatoko letina rekordna.

Koruzi kaže ravnatoko dobro, čeprav ne v isti meri kot pšenica. V Jugoslaviji je pri konzumu opaziti precejšnjo povpraševanje, vendar ponudbe zaenkrat niso zadostne. Pred žetvijo so ponudbe sicer navadno malenkostne, vendar so pri nas zaloge že izčrpane. Tako mora Srem, ki ima sam navadno velike množine koruze na razpolago, letos uvažati iz Bačke in Banata. Tendenca je čvrsta in so cene zadnje dni narastle za 3 do 4 dinarje za metrski stot. D.

je vzela v zakup rudnik in železarno v Varešu. Pri fuziji teh velikih podjetij je v glavnem sodelovala Hipotekarna banka, ki je že prej dala Zenici posojilo 150 milijonov dinarjev za gradbo moderne valjarne in prometnemu ministrstvu 100 milijonov za financiranje dobav železniškega materiala v Zenici. Od delniške glavnice »Jugoslovenskega jekla« je prevzela Hipotekarna banka 200 milijonov dinarjev.

g. Znatno povečanje uvoza strojev. Po najnovijem izkazu finančnega ministrstva je bila zunanja trgovina Jugoslavije v prvem polletju 1938. precej pasivna, dočim je bila lani znatno aktivna. Predvsem gre pasivnost na račun povečanega uvoza strojev, strojnih delov in raznega orodja, ki se je povečal od 156,8 na 332 milijonov dinarjev, to je skoraj za 112%. Skoraj podvojil se je tudi uvoz vozil, v prvi vrsti avtomobilov, in sicer od 80,5 na 156,4 milijonov dinarjev.

g. Naša perutnina in jajca na dunajskem trgu. Pretekli teden je prišlo na dunajski trg 7000 kg zaklanih gosi in 1100 kg druge zaklane perutnine. Jaja je prišlo na trg le 2500 kg.

g. Izvoz naše pšenice. Pričakujejo, da bomo letos mogli izvoziti 45.000 vagonov pšenice. Od teh jih bosta kupili Nemčija in Češkoslovaška po 10.000, Italija 2500, Švica 3000 vagonov. Ostalih 18.000 vagonov se bo prodal v Franciji in Angliji.

g. Maslo in Nemčija. Največ radi pomanjkanja deviz išče Nemčija vedno novih poti glede preskrbe masla za prehrano in industrijo. Do zdaj so ga pridobivali iz divjih kostanjev in kavnihih odpadkov, a odslej ga bodo tudi iz gob. — Izdana je dalje naredba, da se mora pri novih stavbah uporabiti kolikor mogoče najmanj železa, podreti bo pa treba tudi vse železne hišne in vrtno ograje.

g. Dobave in licitacije. Od Zbornice za TOI smo prejeli seznam raznih dobav in licitacij, ki se vrše prihodnje dni. Interesenti imajo v uredništvu našega lista na razpolago izvlečke teh razpisov.

g. Nova jugoslovensko-češkoslovenska zvezna tarifa. Zaradi reforme blagovne tarife na jugoslovenskih državnih železnicah izide te dni nova zvezna tarifa v prometu s Češkoslovaško, in sicer zaenkrat le za tobak, jajca, vino in lesne ekstrakte. Tarifa izide kot dodatek še. 3 in bodo postavke nekoliko višje kot doslej.

g. Nemčija kupuje otrobo in moko za krmo. V Nemčiji se zadnje dni opaža precejšnje zanimanje za jugoslovenske otrobe. Državni urad za prehrano je že dal dovoljenje za uvoz ne samo za otrobo, ampak tudi za moko za krmo, ki je Nemčija sedaj potrebuje v precejšnjih množinah. Otrobo plačujejo pariteto Jesenice ali Špilje po 79, loco Dunaj pa po 81 mark za tono, boljše vrste po 87 oz. 90 mark. Moka za krmo se plačuje po 90 oz. 93 mark.

g. Centraliziranje prodaje jugoslovenske živine v Italiji. Po nemškem zgledu namerava tudi Italija centralizirati vso prodajo živine. V prvi vrsti prihaja v poštev živina, uvožena iz Jugoslavije. Za to živino se centralizira prodaja na Reki. V sredo se prično na Reki pogajanja med zastopniki Jugoslavije in Italije zaradi organizacije dovoza živine in zaradi prodaje.

g. Cenejši prevoz celuloznega lesa v Nemčijo. Češkoslovaške državne železnice so dovolile znižanje postavke za prevoz celuloznega lesa iz Jugoslavije v Nemčijo preko obmejnih postaj Horni Dvorišče in Podmokly. Popust velja za vagonске pošiljke po 15 ton in znaša postavka 6 kron za 100 kg.

g. Za nemške turiste v Jugoslaviji je dovolila berlinska Državna banka kontingent za mesec avgust 2 milijonov mark. Meseca julija je znašal kontingent 1.400.000 mark. Nemška vlada je povišala za tekoči mesec kontingent, ker je bilo v juliju povpraševanje za kredit za dovoljevanje deviz za poset Jugoslavije v znesku 2.300.000 mark. Nemški in avstrijski izletniki in posetniki kopališč bodo torej v avgustu lahko potrošili v Jugoslaviji skoraj 30 milijonov dinarjev.

„Rdeča“ lady Warwick umrla

V starosti 77 let je umrla v precejšnji revščini lady Warwick, članica angleške visoke aristokracije, ki pa jo je že davno izobčila iz svojih krogov. Ta »rdeča« lady je bila strah vseh policistov pri raznih nastopih in podvigih sufražetk, ženskih demonstracij itd. Ko je l. 1881 kot mlado dekle bila predstavljena na dvoru, je njena lepota kraljico Viktorijo tako očarala, da je sklenila poročiti jo s svojim najmlajšim sinom albanjskim vojvodom. Mlada dva pa sta bila drugačnega mnenja, in zbudilo je pravcat škandal, ko se je že naslednjega dne objavila njena zaroka z grofom Warwickom. Njena politična »spreobrnitev« se je pričela povodom nekega napada tedanjega socialističnega časopisa »The Clarion«. Ogorčena se je lady Warwick podala k glavnemu uredniku Robertu Blatchfordu, da ga oklofuta. Mesto tega je on njo spreobrnil k socializmu, in postala je prvoboriteljica socialističnega ženskega pokreta. Edvard VII. ji je bil zelo naklonjen, vendar ni mogel prepričati njenega prebivanja z dvora, ker je napadala tudi aristokracijo. Po svojem možu je podedovala milijonsko premoženje, ki pa ga je docela dala na razpolago stranki in sčasoma je v ta namen prodala tudi ves svoj dragoceni nakit. Sodelovala je često pri demonstracijah in razbila marsikak dežnik na čeladah policistov. Kandidirala je tudi v spodnjo zbornico, a je podlegla proti konservativnemu kandidatu. Svoje posestvo v Exesu je tudi podarila in tam je bila ustanovljena deloma z njenim denarjem ljudska visoka šola, ki nosi ime »Univerza dela«.

Podprimo nabiralno akcijo za gradnjo doma matičnega Sokola

Prihodnje dni pričnemo objavljati v »Večerniku« znameniti lastni življenjepis NJ. VEL. KRALJICE MARIJE ROMUNSKKE, ob katere prerahanem grobu prav te dni žaluje zavezniška Romunija in tudi naša kraljevina:

„Zgodba mojega življenja“

Slovenski prevod je Nj. Vel. kraljica Marija dovolila še pred svojo smrtjo, zato mislimo, da ne moremo lepše počastiti spomin matere Nj. Vel. naše kraljice Marije in Nj. Vel. kralja Petra II., kakor z objavo tega njenega dela.

V »ZGODBI MOJEGA ŽIVLJENJA«, ki je prevedena že na večino evropskih jezikov, se nam odkriva ves pisateljski talent velike pokojnice in nešteto zanimivih podrobnosti iz nedavne evropske zgodovine, vse pa je pisano tako, da vzbuja nepretrgano napeto zanimanje čitateljev. — Opozarjamo na pričetek »ZGODBE MOJEGA ŽIVLJENJA« vse naše cenj. čitatelje in čitatelje, obenem pa vabimo na nar. »Večernika« tudi vse one, ki doslej nanj še niso naročeni.

Zanimivosti

× **Italijani po poklicu.** Najnovejša statistika pravi, da se polovica Italijanov bavi s poljedelstvom. Trideset procentov je zaposlenih v industriji, osem v trgovini, štiri v prometni službi, približno štiri procenke pa je uradništva. Umetnikov je 0,8%.

× **Krvavi spopadi v Palestini kažejo žalostno bilanco.** V zadnjih borbah je bilo ubitih in težko ranjenih 670 oseb, vendar več Arabcev kot Židov. Neprestano se ponavljajo bombni napadi na železnice in vladno poslopje v Hebronu.

× **Senzacionalen uspeh italijanskega zdravnika.** Na privatni kliniki v Torinu je izvršil profesor Andre Maro edinstveno drzno operacijo. Iz opičje hrbtnice je vzel hrbtnične dele in jih vstavil v hrbtnico 35letnega človeka. Operacija se je posrečila in bolnik bo v dveh mesecih ozdravil, čeprav se je smatralo, da je njegova bolezen neozdravljiva.

× **Silna vročina na Poljskem.** Po vsej Poljski je zavlada vročina, kakršne tam že dolgo ne pomnijo. V Varšavi so ulice kakor izumrle. Samo v nedeljo je pobežnilo iz mesta okoli 150.000 ljudi.

× **Nesreča v nemškem rudniku.** V rudniku pri Kaiserroda (Thuringen) se je od strupenih plinov zadušilo 12 rudarjev.

× **30. svetovni esperantski kongres** je bil včeraj odprt v Londonu. Udeležuje se ga 1700 esperantistov iz 30 držav.

× **Silne poplave na Japonskem** vno- vič pustošijo. Železniški promet je prekinjen, ker je voda porušila več mostov. V okolici mesta Kobe stoji 200 hiš pod vodo.

× **Smrt bolgarskega poslanika.** Včeraj je umrl bolgarski poslanik v Parizu Bartolov v starosti 60 let.

× **Pavec Gigli kot gasilec.** Med predstavo opere „Boheme“ v londonskem Coventgarden se je v prvem dejanju peč slikarjevega ateljea vnela. Publika je že postajala nemirna. Tedaj je Gigli, ki je pel Rudolfa, stopil za kulise, pograbil vedro in pogasil ogenj v peči. Predstava radi tega dogodka ni bila nič prekinjena, pač pa je publika Gigliju tudi kot gasilecu viharo ploskala.

× **Stroga kazen.** Okrožno sodišče v Hebu (Češkoslovaška) je obsodilo nekega delavca radi poškodbe vojaškega telefona na osem mesecev težke ječe brez pogojno. Prerezal je bil žico vojaškega telefona, češ da bi jo porabil za svojo anteno.

× **Šest deklic je utonilo na obali pri St. Martinu (Ile de Ré) na francoski obali,** ko so pri kopanju zašle v globino, a niso znale plavati. Njih paziteljica jih je skušala rešiti, pa je pri tem tudi utonila.

× **Najhitrejši letalec.** Ta je po mnenju ravnatelja ameriškega muzeja za naravoslovje dr. Andrews, majhna, stenici podobna žuželka Cephomyia. Ona ima absolutni svetovni hitrostni rekord, ker leti s 1374 km na uro. Žuželke so sploh boljši letalci kakor ptice, morda ker so imele dalj časa „učiti se letanja“. Kakor je znano, je rod žuželk za več milijonov let starejši od ptičjega rodu, ki sega nazaj „samo“ 135 milijonov let.

× **Inozemcev v Franciji** je po uradnih podatkih danes okoli 2.564.000. Od teh je 1.250.000 političnih emigrantov. Stevilo v Franciji živčih židov pa znaša okoli pol milijona.

Halle Selassie dobil pravdo. Bivšemu abesinskemu cesarju je po dolgotrajnem pravljanju zdaj londonsko sodišče prisodilo 10.613 funtov sterlingov, ki mu jih je dolgovala angleška radijska družba

Cable and Wireless Ltd. iz neke pogodbe za ureditev radiotelegrafske službe v Addis Abebi.

Katastrofalna strela. V mestecu Novi Pohort na Poljskem je strela udarila v neko hišo in jo zažgala. Vihar je prenesel požar tudi na sosednja poslopja. Pogorelo je 26 stanovanjskih hiš in 14 gospodarskih poslopij. Bilo je tudi več ljudskih žrtv.

Največji daljnogled sveta bo zdaj postavljen v zvezdarni na Mount Palomaxu v Kaliforniji. Baj bo prinesel več kot tisoč milijonov zvezd v obzorje človeškega očesa. Razdalja lune od zemlje bo s tem ogromnim očesom skrčena na samo 40 kilometrov. Računajo, da bo s pomočjo teh ostrih leč mogoče razrešiti tudi zagonetko takozvanih Marsovih kanalov. Teleskop je 150 ton težak.

Najhitrejši vlak v Evropi. To je novi ekspres Rim - Napoli, ki so ga te dni stavili v promet. Vozi s hitrostjo 96 milj na uro. Sestavljen je iz treh agregatov, dolgih 195 čevljev, in tehta 117 ton. Žene ga šest elektromotorjev s 1200 konjskih sil.

Dva ugrabljeni otroka po 10 letih najdena. Iz Varšave poročajo: Policija v Lodzu je te dni odvzela neki ciganski tolpi dva dečka, ki sta bila pred desetimi leti ugrabljena svojim staršem, bivačim takrat ob Blatnem jezeru na Madžarskem. Danes sta otroka stara 13 in 14 let. Njun oče, poljski uradnik Novak, ju je prepoznal po tem, ker ima eden dečkov brazgotine od opeklin, ki jih je zadobil kot enoletno dete pri neki nezgodi.

Igralka in bankir. Iz Newyorka poročajo tole resnično zgodbo: Neki tukajšnji bankir se je zaljubil v lepo gledališko umetnico in bi se rad oženil z njo. Najel pa je po drugi osebi nekega privatnega detektiva, naj pozveduje o preteklosti mlade dame. Čez nekaj dni je imel bankir v rokah naslednje poročilo: Preteklost brezmadežna. Gospodična je še do pred kratkim bila na najboljšem glasu. V zadnjem času pa jo je čisto videti v družbi nekega bankirja, ki ni baš na dobrem glasu...

Opij v klobasah. Nenavadnemu tiho- tapstvu je prišla na sled carinska oblast v Marseille. Neka ladja je pripeljala iz tujine velik tovor klobas. Ko so izkrca- vali zaboje, se je eden razbil in tedaj so cariniki postali pozorni na čudno barvo klobas. Pri natančnejši preiskavi se je izkazalo, da je v klobasah opij. Našli so

nič manj ko 500 kil tega opojnega strupa. Celo pošiljko so zaplenili, prejemnika pa aretirali.

Nikotin — zdravilo. Splošno mnenje, da je kajenje samo škodljivo in da od kajenja cigaret kvečjemu dobiš nikotinsko zastrupljenje, je po ugotovitvah zdravniškega kongresa v Portsmouthu zdaj precej omajano. Na tem kongresu je bilo namreč podano poročilo o zdravilnih učinkih nikotina in sicer v obliki nikotinove kisline, iz katerega izhaja, da so poizkusi z uporabo tega zdravila pokazali prav presenetljive uspehe, zlasti pri zdravljenju lepore (gobavosti), a tudi raznih drugih kožnih obolenj.

Proslava 20 letnice Jugoslavije v Mariboru

Izkaznice.

Vsem krajevnim pripravljalnimi odborom smo poslali takoj po točni prijavi izkaznice in znake, priložili pa še nekaj več kakor so naročili. Tako se morate tudi še naknadno prijaviti pri krajevnem odboru za udeležbo. Zadnji teden prosimo vsa naročila kot nujna na telefonsko štev. 29-15.

Krajevni odbori prijavitelje udeležbo domačim postajam.

Z železniško direkcijo smo dogovorjeni, da bo odbor na podlagi prijave sestavljal skupno število udeležbe, da bodo pa tudi krajevni odbori prijavitelji svojim domačim postajam število udeležencev in čas odhoda v Maribor ter vrnitve iz Maribora. Prosimo, da na to prijavo ne pozabite!

Narodne noše.

Posebej vabimo danes na udeležbo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru naše narodne noše. Naša meja bo prav posebno iskreno pozdravljala narodne noše, ker vemo, da bodo ravno narodne noše dale naši prireditvi narodni značaj. Pridite!

V sobotnem listu vsa navodila.

Mnogo izprašujejo zaradi zbirališč, sporeda, spreveda, voznega reda itd. Vsem sporočamo, da moremo vse to objaviti šele v sobotnem listu, ker bomo šele do takrat imeli vsaj približno število vseh udeležencev v pregledu. Odbor za proslavo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru.

Spomnite se CMD!

Razno

»MARIBORSKI TEDEN«
Rezan in tesan les vsak, de-
belosti kupite najbliže pri
tvrdki Gnilšek v Razlagovi
ulici 25. 4627

VELIKA ZALOGA CEMENTA
apna, opeke, poličanskega
peska, stavbeni les in vsa
stavbeni material po najniž-
jih cenah. Kraser, Studenci.
4629

**MIZARSKA STAVBENA
DELA**
izvršuje najceneje mizarstvo
Belak, Maribor, Miklošičeva
ul. 2. 4700

KAUČE NASLONJACE
in vse tapetniške izdelke ku-
pite z najmanjšo ceno pri
»Obnova«, F. Novak, Jurčiče-
va 6. 7

Prodaj

Na prodaj
OTOMANA IN OMARA
Židovska ul. 8. 39

MOŠKO KOLO
naprodaj. Na ogled pri Dvor-
šak-u, Koroška c. 49. 40

Prodaj
AVTOMATSKO TEHTNIČO
Nova vas Prečna ul. 10. 44

Sobo odda

SOBO
meblirano, sončno, poseben
vhod, oddam takoj stalno na-
meščeni gospodini ali gospo-
du. Stritarjeva ul. 5-1. Me-
sečno Din 250.— 4

SOBICO
opremljeno, oddam s 15. av-
gustom gospodini ali gospo-
du. Studenci. Ciril-Metodova
ul. 4. 34

Stanovanje

4-SOBNO STANOVANJE
centralna kurjava, kopalnica,
oddam. Grajski trg 1. 29

ODDAM STANOVANJE
Tvorniška c. 24. 32

VELIKO SOBO IN KUHINJO
z vodovodom in elektriko,
15 minut iz mesta, oddam.
Gospodsvetska 44. Pobrežje.
42

Lepo, sončno
STANOVANJE
oddam s 1. septembrom. —
Meljski hrib 73, Maribor. 52

SOBO IN KUHINJO
oddam. Studenci Cankarjeva
ulica 5. 53

Službo dobi

UČENCA
sprejme. Dvoršak krojač. Ko-
roška c. 49. 41

AVTOPREVOZNIKI
Za progo Maribor—Beograd
s 5-tonskim vozom in Stonski
mi prikolicami dobilo stalno
zaposlenje. Vprašati v spedi-
ciji Tončič, Meljska 12. 43

UČENCA SPREJMEMO!
Predpogol-nišil tečajni izpit.
Predstavi naj se v knjižarni
»Učiteljske tiskarne«. Palača
banovinske hranilnice. 46

POTNIKA ZA PLETENINE
iščem. Ponudbe na M. G. Pla-
hutar, Celje. 49

SLUŽKINJO

za vsa hišna in kuhinjska de-
la sprejemem takoj. Prednost
imajo one, ki so bile že dalj
časa zaposlene v gostilniških
kuhinjah. Gostilna »Ljuto-
mer« Rotovski trg 8. 50

UČENCA

s primerno šolsko izobrazbo
sprejma. Karl Jandčič, manu-
faktura Maribor, Aleksandro-
va 11. 51

Službo išče

POSTREŽNICA
išče zaposlitve takoj ali s
15. avgustom. Ponudbe pod
»Postrežnica« na upravo »Ve-
černika«. 33

18 let stara
GOSPODIČNA
ki zna samostojno kuhati in
opravljati vsa druga dela išče
službo pri mali družini. Vpra-
šati pri Kregarju, Zrinskega
trg 9, Maribor. 35

Zidava (Weekend) polet-
nih hišic pri Mariboru

Na Svedskem v okolici Stockholma ima skoraj vsaka družina svojo weekendsko (letno) hišico. Tudi v bližini Maribora pod Sv. Urbanom v okolici »GRİČA« ker je zdravi čist zrak in krasen razgled sredi sončnih vino- gradov in v bližini senčnih gozdov ter cvetočih plodnih sado- nosnikov in livad namrava lastnik letovišča in gostilna »GRİČ« g. Oset organizirati zidavo letnih hišic raznih velikosti iz kamnje, opeke, cementa, ilovice in lesa. Stabišča se po zelo nizki cenil- ilovica za zidavo in za opeko se dobi brezplačno. Tudi pesek in gramoz za betoniranje hišice ter les za lesene hišice ter drugi stavbeni material je na licu mesta ali v neposredni bližini po zelo nizki ceni. Vsek interesent si lahko kupi zemljišče z vrtom in postavi hišo za skrajno nisko ceno. — Ker bo v par dneh dograjena nova avtocesta do »Grīča« je dostop z vsakim vozilom omogočen

Pojasnila daje gostilna Grīč Oset, pošta Maribor, tel. 2807

Foto amaterji!

postrežem
Vas samo
z Agla
materijalom,
ker je najboljši!

Razvijamo,
kopiramo
in povečamo!
Solidno
in poceni!

Fototrgovina Ivan Pečar

Gospodsvetska 11

— ne, milostljiva gospa,
ni „prav isto“.

Samo Nivea vsebuje Eucerit, krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni „prav isto“. Nivea krepi kožno staničje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z Niveo okrepčana koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladi pred prehladom.

Rum
Likerji
Palinkovec
Cognac
Jajčni konjak
Vermouth vino
Malinovec

Jasip Bauman
voležganjarna, izdelovalnica ruma,
konjaka, likerjev in sadnih sokov
St. 76 pri Mariboru

Pristna slivovka
Pristni brinjevec
Sadno žganje
Droženka
Vinski kis
Spirit 96%

Vsi ti izdelki se dobijo v vsaki količini v novo
otvorjeni »TOČILNICI« gostilne »WILSON«
Maribor, Aleksandrova c. 53 — Telefon 24-37
po najnižjih cenah

Prvovrstna Stajerska vina lastnega pridelka!

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri. Velja na mesec prejeman v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din. Oglasi po ceniku. Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6, Telefon uredništva in uprave št. 25-67. Poštni čekovni račun št. 11.409.